

Tussentijdse rapportage

NCM januari – april 2022

Auteur: Jan Roefs, jan.roefs@mestverwaarding.nl, 06-51013712

Datum: 26 mei 2022

I. Algemeen

NCM is het Nederlandse kenniscentrum op het thema mestverwaarding. Met NCM heeft Nederland een centraal aanspreekpunt voor dit belangrijke en complexe onderwerp, voor het bedrijfsleven, voor overheden, voor de wetenschap en voor anderen. Hierdoor komen deze belanghebbenden beter met elkaar in contact, ontstaat er een gezamenlijke kennisbasis en visie en worden betere initiatieven genomen. Hiermee draagt NCM bij aan een sterke en duurzame landbouw in Nederland.

NCM heeft een [raad van toezicht](#) die een normaliter drie keer per jaar bij elkaar komt. In 2022 heeft nog geen vergadering plaatsgevonden. Zodra de jaarrekening over 2021 gereed is zal dit zo snel mogelijk gebeuren.

Sinds september vorig jaar werken naast Jan Roefs (voltijds) ook Rembert van Noort en Jos de Kleijne ieder twee dagen in de week voor NCM. We hebben vrijwel dagelijks contact waarbij ieder eigen deeltaken op zich neemt, en hebben ook regelmatig een teamoverleg (gemiddeld 1x per maand).

II. Taak 1: NCM als kenniscentrum

Website/publicaties

NCM vergaart en duidt relevante informatie, en hierbij is onze website www.mestverwaarding.nl een belangrijk medium. We plaatsen gemiddeld 10 à 15 artikelen per week met actualiteiten, resultaten uit studies, informatie van bedrijven enz. enz. De website wordt ruim 250 keer per dag bezocht en goed gewaardeerd. Iedere vrijdag verstuurt NCM een nieuwsbrief naar meer dan duizend geabonneerden. Deze dienst wordt zeer goed gelezen en gewaardeerd, en op deze wijze hebben we iedere week contact met al deze belanghebbenden.

NCM vervult veelvuldig de rol van vraagbaak, waarbij mensen met zeer uiteenlopende achtergronden hun vragen of ideeën kunnen delen met ons. We proberen hen te helpen met

een antwoord, klankbord, contacten e.d. Meestal gebeurt dit per mail of telefonisch, maar ook hebben we hiervoor in deze periode 32 afspraken gehad. Soms schrijft NCM ook specifieke notities om hiermee mensen of organisaties te helpen.

Naast deze één-op-één-contacten dragen we zeer frequent bij aan allerlei verschillende projecten, bijeenkomsten, beleidsdiscussies, artikelen in vakbladen of de algemene media e.d.

NCM brengt zelf de stand van het land rondom mest en mestverwerking in kaart via de jaarlijkse 'Inventarisatie en rapportage export en verwerking dierlijke mest' (klik [hier](#) voor de studie van 2021). In februari is de inventarisatie 2021 geëvalueerd en inmiddels werken we aan de editie van 2022; het rapport zal rond 1 oktober verschijnen.

Via het project Leerreis Nutriëntenkringloop willen we – in samenwerking met Groen Kennisnet (valt onder Wageningen UR) – een 'wikimest' maken voor op onze website. Het blijkt echter bijzonder lastig te zijn om deze wiki, waar technieken, meststoffen e.d. worden uitgelegd, gevuld te krijgen met inhoud. Dit heeft ook veel te maken met de beperkt beschikbare tijd bij ons en bij andere deskundigen. Op dit moment hebben we een offerte aangevraagd bij een bureau dat hierin het voortouw wil nemen, zodat wij ons qua tijd kunnen beperken tot het controleren en redigeren.

NCM heeft de afgelopen maanden zelf geen brede bijeenkomst georganiseerd, wel hebben we aan meerdere evenementen van andere organisaties een bijdrage geleverd.

Begin mei staat [Manuresource](#) op de agenda, dit is een toonaangevende en internationale conferentie voor wetenschappers, beleidsmakers, ondernemers, adviseurs en andere professionals op het gebied van mestverwerking en -verwaarding. NCM is met Universiteit Gent, VCM, Inagro en NCM de organisator en heeft daarnaast als gastheer een aantal specifieke taken. Hier hebben we de afgelopen maanden veel voorbereidende werkzaamheden voor verricht.

III. Taak 2: NCM als aanjager van innovatie

Innovatieagenda

In diverse gremia wordt nagedacht over de toekomst van de Nederlandse landbouw, en hier neemt mestverwaarding stevast een prominente plek bij in. Dat is ook logisch, want mest raakt aan belangrijke beleidsthema's als stikstof, waterkwaliteit, kringlopen, klimaat, bodem, energietransitie, voedsel en economie. Beter omgaan met mest (niet alleen economische maar ook maatschappelijke mestverwaarding) is belangrijk om vooruitgang te boeken op deze thema's. Door de complexiteit en door andere oorzaken valt het niet mee om een heldere en eenduidige innovatieagenda te maken, hoewel het duidelijk is dat men er wel behoefte aan heeft. Bovendien is de wereld enorm in beweging.

NCM draagt daarom graag bij aan diverse overleggen waar wordt gewerkt aan een goede agenda. Belangrijke voorbeelden hiervan zijn het programmateam MMIP A1 (=kringlooplandbouw) van de topsector Agri&Food, Coviva (stuurgroep stallen en mestverwaarding), verschillende provinciale agenda's. LNV onderzoekt momenteel via de 'Contouren regie-orgaan stal- en bedrijfssystemen voor een toekomstbestendig agrarisch Nederland' (van: kwartiermaker innovatiegezant Ruud Tijssens) hoe men innovatieve ontwikkelingen in de keten stal-mestverwerking-bemesting kan versnellen. NCM heeft ook hier meegedacht en zal wellicht een rol krijgen in het voorgestelde regie-orgaan, ook door de taakgroep mestverwaarding en -verwerking te leiden.

Fieldlab

Bij innovatieve oplossingen is het niet alleen belangrijk dat de goede ideeën ontstaan, maar ook dat ze breed in de praktijk worden gebracht. Gezien het grote aantal thema's waar tegelijkertijd aan moet worden gewerkt is een systeembenadering vanuit de praktijk bij mestverwaarding zeker heel belangrijk. Creëer de beste voorbeelden!

In nauwe afstemming met de primaire landbouw (LTO, POV), de agribusiness (partners NL Next Level Mestverwaarden, Coviva), en de overheid (provincies, ministerie LNV (o.a. ook het hierboven genoemde regie-orgaan)) maken we een op te zetten fieldlab 'integrale bedrijfssystemen stallen en mestverwaarding' steeds meer concreet.

Kansrijke innovatieve, praktijkrijpe bedrijfssystemen worden hierin geholpen om succesvol te worden. Door hobbels mee weg te werken, door aansluiting te zoeken met andere schakels in de keten, door te helpen met een wetenschappelijke validatie, door mee te zoeken naar experimenteerruimte, door mee te zoeken naar een verdienmodel voor maatschappelijke prestaties, enzovoorts, enzovoorts. Door hen te helpen en een netwerk te vormen ontstaan die beste voorbeelden, die dan als inspiratie en voorbeeld dienen voor collega-ondernemers. Het doel is om het plan definitief gereed en geaccordeerd te hebben voor de zomer. Rembert van Noort (NCM) en Niels Kanters (ZLTO, namens LTO Nederland) nemen hierin het voortouw.

Projecten

NCM is in de volgende projecten direct partner:

De PPS [NL Next Level Mestverwaarden](#) kent zijn laatste jaar. NCM neemt deel aan de stuurgroep, werkt inhoudelijk mee en is kartrekker van de communicatie ervan. Inmiddels heeft het onderzoek vele belangrijke inzichten opgeleverd. Zo is onlangs in beeld gebracht dat een combinatie van een brongericht stalsysteem en mestverwerking (inclusief vergisting) de beste oplossing is voor zowel klimaat, stikstof als economie. Op 31 mei zal NCM hierover twee webinars organiseren waar deze inzichten worden gedeeld, en nader worden besproken met de overheid en het bedrijfsleven. Immers, er zijn nogal wat hobbels om bij dit

streefbeeld te komen. Ook zullen we dan een korte film/animatie (circa 10 minuten) hierover introduceren.

Een mooi voorbeeld van zo'n combinatie stalsysteem-mestverwerking-bemesting is [de aanpak van de Bretonse coöperatie Cooperl](#). Eind maart hebben we met een onderzoeker van Wageningen UR een werkbezoek aan hen afgelegd om dit beter te begrijpen en om in te kunnen schatten wat de mogelijkheden zijn onder Nederlandse (beleids-) omstandigheden.

NL Next Level Mestverwaarden is dit laatste jaar vooral gericht op het ondersteunen (valideren) van de fieldlab-casussen.

[Nitroman](#) is een Interreg-project Vlaanderen-Zuid Nederland waarin op verschillende manieren wordt gewerkt aan een betere verwaarding van waterige stromen uit drijfmest, veelal geschikt als kunstmestvervanger (RENURE). Dit doen we met name door: ondersteunen van techniekleveranciers, veldproeven en -demo's, een rekentool voor gebruikers, brochures, bijeenkomsten. In de eerste maanden is een aantal hoopgevende resultaten beschikbaar gekomen, NCM heeft hierover gecommuniceerd door een aantal artikelen te schrijven. In mei verzorgt Nitroman een dedicated parallele sessie op Manuresource.

The logo for Nitroman, featuring the word "Nitroman" in a stylized blue font with a green leaf-like shape integrated into the letter 'i'.

We hebben veel gedoe gehad over de financiële afhandeling van gemaakte kosten; de reden hiervan is dat de NCM-medewerkers niet direct op de loonlijst staan maar maandelijks een factuur versturen.

In de [PPS Betere stal, betere mest, betere oogst](#) zoeken we naar de beste 'mest-oplossingen' van meststromen uit nieuwe (brongerichte) stalsystemen, oplossingen van stal tot land. NCM is de initiator ervan en zit de stuurgroep voor als penvoerder. Op 22 maart hebben we een succesvolle partnerdag gehouden, in de Achterhoek waar we ook het CowToilet hebben bezocht.

The logo for bsmo, featuring the lowercase letters "bsmo" in a blue font with a green leaf-like shape integrated into the letter 'o'.

In BSMO streven we naar maximale afstemming met andere projecten van binnen en buiten Wageningen UR. Denk hierbij aan NL Next Level Mestverwaarden, Bemest op z'n Best en regionale projecten.

De Leerreis Nutriëntenkringloop is bedoeld om de kennis uit en mensen van projecten, van regionaal tot Europees, beter te bundelen en naar de praktijk te brengen. Hiervoor is een aantal activiteiten verricht, zoals u [via deze link](#) kunt zien.

Op 20 mei organiseert NCM een ontmoetingsdag voor belangrijke regionale praktijkgerichte projecten.

Een ander onderdeel van de Leerreis zijn drie thematische communities. Een ervan is de community 'Mestverwaarding', die door ons wordt voorgezeten. Hoewel het niet meevalt

om echt een enthousiaste community te vormen (het is meer trekken dan voortgeduwd worden) proberen we toch om een aantal tastbare resultaten te boeken. Het belangrijkste voorbeeld ervan is dat we onderzoeken of we een CO₂-credit-systeem kunnen opzetten voor klimaatprestaties die met mestverwaarding worden geleverd. In eerste instantie denken we aan de productie van kunstmestvervangers en aan de vermeden broeikasgasemissies door de combinatie van dagontmesting en mestvergisting. Begin juni organiseren we een bijeenkomst tussen de deelnemers en de beheerder van de nationale koolstofmarkt.

IV. Taak 3: NCM als ondersteuner van mestverwaarding

NCM ondersteunt de sector en soms ook specifiek bedrijven in hun marktbenadering, van lokaal tot internationaal. Dit kan via bovenstaande of andere (regionale) projecten, of bijvoorbeeld ook door informatie te verschaffen of door mensen met elkaar te verbinden. Andere voorbeelden zijn de Free Sales Certificaten die NCM voor exporterende bedrijven op verzoek verschaft of de werkgroep implementatie EU Meststoffenverordening. Hierbij werken we vraaggericht.

Naast deze specifieke werkzaamheden werken we aan een certificering voor de productie van RENURE (=kunstmestvervangers). NCM heeft een werkgroep gevormd met deelname van stichting Mestafzetcontrole, het ministerie van LNV, RVO, NVWA, Kiwa VERIN (certificeerder), vijf producenten uit de mestverwerking, melkvee- en varkenshouderij, LTO, Cumela en POV.

Momenteel is KIWA Verin (uitvoerder) de bijbehorende documenten aan het uitwerken. Op 10 maart hebben we in Nijkerk een brede en zeer waardevolle bijeenkomst gehouden om aan de hand van drie productgroepen (mineralenconcentraat, teruggewonnen ammoniumzouten en 'overig') te klankborden.